

Kuigi ma viimastel aastatel ei ole nautinud ilukirjandust, siis ootamatult olen siiski sattunud seda lugema järjest rohkem ning kuna mulle on tehtud kommentaar, et minu loetav ilukirjandus on nagunii rohkem kolekirjandus, siis sobib minu valik Mahena lugemissoovituse rubriiki suurepäraselt.

“Tiigri tütar” (autor Torey Hayden) on minu taasloetud raamat, mille esmakordne lugemine tõi vist ka pisarad silma. Seda on nüüd juba raske meenutada. Esimest korda lugesin seda umbes 10 aastat tagasi. Kuna teiste toetamisel on jätkuvalt iga inimese jaoks aktuaalne piiride teema, siis on Mahena lehel selle raamatu retsensioon oluline.

Olin valmis ka seekord tundma varem kogetud emotsionaalset õõnsust, aga minu üllatuseks seda ei tekkinud. On siis asi selles, et 10 aasta jooksul olen ma analoogsete juhtumitega nii palju kokku puutunud, et abstraktne raamatutegelane ei tekita minus jõulist kohutavust või on asi milleski muus, ei tea. Seekordne lugemine pani endiselt laiemalt mõtlema, kuid emotsionaalselt teravat mõju uuesti lugemisel ei olnud. Raamatu väärtust see ei kahanda, sest tegemist on professionaali kirjutatud ja läbitunnetatud looga tõestisündinud loo alusel. Esmakordsele raamatu lugejale annan siiski soovitusi enne lugema asumist mõelda läbi, milline on enda valmisolek raske kliendiloo analüüsimiseks. Raamat haarab viisil, et kui alustad, siis ei ole võimalik jätta lugemist vahepeal ootele, selle raamatu loeb kiiresti läbi. Samas lugu ise ei ole kergete killast.

Raamat räägib traagiliste kogemustega väikesest tüdrukust, kes loo vältel sirgub täiskasvanuks. Räägib ta läbi oma õpetaja, kellega ta vaid ühe õppeaasta koos sai olla. Nende kohtumine muutis mõlema elu märkimisväärselt. Raamat räägib piiridest õpetaja/ iga õpilasega töötava spetsialisti ja õpilase/ abivajava inimese vahel ning vastutusest, mida võiks ja peaks või ei tohiks võtta võõra lapse/ abivajaja ees - ei tohi unustada, et abistajal on vastutus ka enda ees.

Teoses on üks läbiv küsimus, mille vastuse peab sõnastama lugeja ise: kui palju me teeme hoopis kahju sellega, et natuke oleme abi vajava inimese jaoks olemas ja päeva lõpuks läheme oma koju ning abivajadusega lapse saadame taas tema kohutavasse argiellu tagasi - destruktiivsesse kodukeskkonda.

Selles loos satub klassi erakordselt keerulise tasutaga tüdruk, seejuures ilmnevad läbielatud õuduste detailid loo vältel ja mitte vaid selle kõnealuse õppeaasta jooksul, mil õpetajal oli võimalik olla abivajadusega lapse jaoks olemas. Õpetaja loob lapsele esmakordselt tunde, et ka tema võib olla armastatud, et ka temast keegi hoolib ja et elul on ilusaid külgi ka. Selle mõju on fundamentaalne mõlema jaoks. Õpetaja elab kogu oma järgneva elu vaadates tagasi selle lapse suunas ja otsides temaga kontakti. Laps elab kogu oma järgneva elu tundes, et ka armastust pakkunud õpetaja jättis ta lõpuks maha, kuni ühel hetkel on ta sirgunud nii suureks, et mõistab, kes oli see tõeline maha jätja.

Raamatu jooksul ei ütle keegi, kas ja kui palju ületas õpetaja piire selle suhte jooksul ja ilmselt ongi see tunnetuslik, aga päris tavapärane õpetaja-õpilane suhe see kindlasti ei olnud. Kui igal nii keerulise taustaga lapsel oleks üks täiskasvanu, kes kogu tema suureks sirgumise elu vältel taas ilmub ja püüab olla olemas, siis ehk oleks katkisi täiskasvanuid natuke vähem. Neid õudusi, mida üks laps kogema on pidanud, ei saa keegi ära võtta, küll saab kaalukausi teisele poolele panna teadmise, et on võimalik positiivselt kuuluda kellegi mõtetesse ja on võimalik, et

alati on olemas keegi, kes soovib siiralt head ning on päästeliiniks valu ja üksindust täis nõiaringist väljumisel. Samal ajal ütles ka selle raamatu peategelane, kuidas ta tundis seda, et õpetajagi jättis ta maha. Abistamine on keeruline protsess ja abistatava iseseisvale teele juhtimine sama keeruline. Alles suurena sai tüdruk aru, et ta projitseeris õpetajale seda, mida tegi oli teinud tema enda ema temaga. Ehedalt nähtub, et laps ei taju piire nii nagu täiskasvanu ja väga kehvasti koheldud lapse piirid on hoopis teistsugused kui valuliku taustata lastel.

Seda raamatut võiksid lugeda KÕIK lastega töötavad spetsialistid. Ei tee paha ka ühelegi lapsevanemale lugeda ja mõelda, millist kahju lapsele võib teha hoolimatus ja vägivald.

See raamat aitab mõista, et miski ei pruugi olla must-valge. Me võime arvata teadvat, miks üks laps paneb teise lapse põlema, kuid põhjaliku taustaloo teadmata võime olla mõistmisest ja teadmisest väga kaugel, seega ka tegelikust abistamisest. Raamat annab suurepärase ettekujutuse sellest, kuidas determineerime inimest teadaolevate õuduste kaudu ja samas võib tegemist olla vaid killukesega õuduste jadast ning kogu jäämäe alumine osa võibki jääda nägemata või ilmnedas alles aastate pärast. Hinnangute andmisega on mõistlik olla ikka väga ettevaatlik.

See raamat annab väga hästi edasi abistaja võitluse, mida ilmselt paljud keerulise taustaga lastega töötavad spetsialistid on tundnud - kus on see piir, mida ei tohiks ületada, millal on vaja abistamisest taanduda, et murtud hingele hoituse pakkumise järel lasta tal edasi iseseisvalt terveneda, muutamata inimest abituks, lõputult abiandmisest sõltuvaks.

Mäletan hästi omaenda kogemusi töötades selliste lastega. Kustumatult on mu mälus hetked oma õpilaste kõrval haiglas, sest peret või hoolivaid lähedasi, kes oleks lapse juurde läinud, neil lihtsalt ei olnud. Need minu laupäevad laste psühhoneuroloogia osakonnas on mu mälus kui kaadrid vesternifilmist, kus õlepall tühjuses tuule käes liigub ja miskit muud seal pole. On räsitud ja kohutavat valu kogunud laps, kellel ka päriselt mitte kedagi teist ei ole peale tema noorukese õpetaja, kes annab lapsele tingimusteta armastusest aimu oma kohaloluga ja samas peab ise suutma ellu jääda.

See raamat kirjeldab erakordset vastuolu, mis meie ümber eksisteerib. Raamat paneb mõtlema kõigi nende laste peale, kes on kogunud ebaõiglasi kannatusi ja neid omakorda siis ka teistele põhjustavad. See paneb mõtlema, et ühiskonnas on midagi väga valesti, et selline ülekohus üldse võimalik saab olla ja kannatuste nõiaring aina pöörleb. Raamat annab ka lootuse, sest vaatamata halvale on olemas ka hea. On inimesi, kellele läheb korda teise inimese sisuline aitamine ja kes kas või ühe elu kaupa loovad muutust, näidates, et valunõiaringist on väljapääs olemas.

Tallinn, 2024

Retsensiooni koostaja:

Mina olen Maria-Helena ja teen Mahenas (www.mahena.org) nn kvaliteedikontrolli raamatutele, mida lugeda soovitame. Oleme Mahenas võtnud sihiks esitleda avalikkusele neid raamatuid, mis on ilmunud eesti keeles ja mida me soovitame ka laiemale lugejaskonnale, et paremini

<https://mahena.org/mahena/infoaegas/raamatu-tutvustus.html>

mõista inimest ja suhteid ja raskustega toimetuleku võimalusi,
<https://mahena.org/mahena/infoaegas/raamatu-tutvustus.html>.

Olen seda tüüpi lugeja, kes naudib iga sõna läbi lugemist, vahel ka mitu korda, sest diagonaalis lugemisel on küll oma eelis kiiruse osas, kuid selle kasuks otsustan ma vaid tekstide puhul, mis on mingil põhjusel vajalikud, kuid mille kasulikkus või huvitatavus on küsitavad.

Viimasel ajal olen lugenud rohkem aime- või tõsist teaduskirjandust, kuid järjest enam avastan taas ka ilukirjandust ning jagan rõõmuga oma lugemiskogemust ka teistega. Selge on see, et mis üht kõnetab, see teist ei pruugi kuidagi puudutada, ja ajas võib muutuda minugi fookus.

Arutelud loetud raamatute teemal on Mahena FB kommentaarides alati väga oodatud,

<https://www.facebook.com/mahena.keskus>.

Lugemine on lõputu avastamine!